

Palvelusetelikohtainen sääntökirja

Päihdekuntoutujien asumispalvelut

1. Asumispalvelut

Asumispalveluilla tarkoitetaan kokonaisuutta, jossa asunto ja asumista tukevat palvelut liittyvät kiinteästi yhteen. Sosiaalihuoltolain 1301/2014 21 § mukaan asumispalveluja järjestetään henkilöille, jotka erityisestä syystä tarvitsevat apua tai tukea asumisessa tai asumisensa järjestämisessä.

Kotiin annettavat palvelut ovat ensisijaisia suhteessa palveluihin, jotka edellyttävät muuttamista ja sisältävät sekä asumisen että palvelut.

Palveluasumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä huolenpitoa ja tukea. Palveluasumisella tarkoitetaan palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluja. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen huolenpito ja ohjaus, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateria-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut.

Tehostettua palveluasumista järjestetään henkilöille, joilla huolenpidon tarve on ympärivuorokautista. Tehostetussa palveluasumisessa palveluja järjestetään asiakkaan tarpeen mukaisesti ympärivuorokautisesti.

2. Palvelujärjestelmän asiakkaat

Asumispalvelut on tarkoitettu niille päihdekuntoutujille, jotka eivät rajoittuneen toimintakykynsä vuoksi selviydy itsenäisesti kotona.

Palvelusetelin käyttömahdollisuutta tarjotaan niille asiakkaille, joiden toimintakyky edellyttää asumispalvelujen käyttöä. Heille on tehty toimintakyvyn ja palvelutarpeen arviointi moniammatillisen työryhmän toimesta, hoito- ja asiakassuunnitelma sekä päätös tarpeenmukaisesta asumispalvelusta.

Seuraavat tilanteet estävät palvelusetelin myöntämisen asiakkaalle:

1) Asiakas haluaa kieltäytyä tarjotusta palvelusetelistä, jolloin asiakas tulee ohjata Soiten tai kotikuntansa muilla tavoin järjestämien palvelujen piiriin. (6 §, laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 569/2009)

2) Asiakas tai hänen edustajansa/omaisensa/läheisensä ei ole kykeneväinen ottamaan vastuuta palvelusetelillä tuotetusta palvelusta.

Palvelutuottajan on tarjottava palveluasumisen paikkaa asiakkaalle, mikäli tuottajan yksikössä on vapaa paikka. Palvelutuottaja ei voi kieltäytyä vapaalle paikalle tulevasta palveluseteliasiakkaasta.

3. Palvelun sisältö ja palvelun vähimmäisvaatimukset

Kaikkien palveluntuottajien on täytettävä Soiten vaatimat palveluntuottajien hyväksymiskriteerit voidakseen tulla hyväksytyksi palveluseteli – tai sähköisen ostopalveluntuottajaksi. Sen lisäksi palveluntuottajan palvelun tulee olla sisällöltään ja laadultaan vähintään tämän sääntökirjan mukainen.

Päihdekuntoutujien ympärivuorokautisissa asumispalveluissa vaikeasti toimintarajoitteinen kuntoutuja saa jatkuvasti huolenpitoa sekä ympärivuorokautista tukea. Kuntoutujaa ohjataan hänen päivittäisissä toiminnoissaan (esim. henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen, ruokailun järjestäminen, siivous ja pyykinpesu, lääkärin ohjeiden mukainen lääkehoito). Ympärivuorokautisessa palvelussa on ammattitaitoista henkilökuntaa välittömästi läsnä ympäri vuorokauden ajasta riippumatta. Ympärivuorokautiseen asumispalveluun muuttavalle asiakkaalle tehdään palvelu-, kuntoutus tai hoitosuunnitelma. Suunnitelma annetaan asiakkaalle kirjallisena. Lisäksi palveluntuottajan on toimitettava neljän kuukauden välein yhteenveto asiakkaan suunnitelman toteutumisesta palvelun tilaajalle.

Yksikön asukkailla on mahdollisuus osallistua säännöllisesti yksikön ulkopuoliseen toimintaan. Toiminta on yksilöllisesti suunniteltua, esimerkiksi työtoimintaa, päivätoimintaa, kaikille kuntalaisille avointa harrastustoimintaa tai vertaisryhmätoimintaa. Tähän ei lasketa kuuluvaksi normaaleja arjen askareita, kuten kaupassa tai asioilla käyntiä. Jos asiakkaan kunto ei edellä mainittua toimintaa salli, on sen tultava esiin palvelusuunnitelmassa.

Yksikössä tulee myös järjestää vähintään kaksi kertaa viikossa omaa vastaavaa toimintaa, johon jokainen asukas säännöllisesti osallistuu, oman asiakassuunnitelmansa mukaisesti. Jos asiakkaan kunto ei edellä mainittua toimintaa salli, on sen tultava esiin **asiakas**suunnitelmassa.

Palveluasumisessa ja tuetussa asumisessa eriasteisesti toimintarajoitteinen kuntoutuja saa yksilöllisesti tarvitsemaansa tukea. Kuntoutujaa ohjataan suoriutumaan mahdollisimman itsenäisesti päivittäisissä toiminnoissaan (esim. henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen, ruokailun järjestäminen, siivous ja pyykinpesu, lääkärin ohjeiden mukainen lääkehoito). Palveluasumisessa ja tuetussa asumisessa henkilökunta on paikalla yksikön luonteesta (asiakkaiden tarpeet) riippuen päivä aikaan tai päivä ja iltapäivä aikaan. Henkilökunnan työvuorot on ennalta suunniteltu, ne tukevat asukkaiden arjessa selviytymistä ja henkilökunnan läsnäoloajat ovat asukkaiden tiedossa. Asiakkaalle tehdään asiakas-, kuntoutus tai hoitosuunnitelma, joka annetaan hänelle kirjallisena. Suunnitelma annetaan asiakkaalle kirjallisena. Lisäksi palveluntuottajan on toimitettava neljän kuukauden välein yhteenveto asiakkaan suunnitelman toteutumisesta palvelun tilaajalle.

Yksikön asukkailla on mahdollisuus osallistua säännöllisesti yksikön ulkopuoliseen toimintaan. Toiminta on yksilöllisesti suunniteltua, esimerkiksi työtoimintaa, päivätoimintaa, kaikille kuntalaisille avointa harrastustoimintaa tai vertaisryhmätoimintaa. Tähän ei lasketa kuuluvaksi normaaleja arjen askareita, kuten kaupassa tai asioilla käyntiä. Jos asiakkaan kunto ei edellä mainittua toimintaa salli, on sen tultava esiin asiakassuunnitelmassa.

Yksikössä tulee myös järjestää vähintään kaksi kertaa viikossa omaa vastaavaa toimintaa, johon jokainen asukas säännöllisesti osallistuu, oman palvelusuunnitelmansa mukaisesti. Jos asiakkaan kunto ei edellä mainittua toimintaa salli, on sen tultava esiin asiakassuunnitelmassa.

4. Kaikkea palveluasumista koskevat yhteiset ohjeet

Kuntoutujaa ohjataan harjoittelemaan itsenäistä päätöksentekoa, raha- ja muiden asioidensa hoitamista, mielekästä vapaa-ajanviettoa sekä ihmissuhteiden hoitamista.

Henkilöstön on seurattava huolellisesti asiakkaiden terveydentilaa ja järjestettävä heille tarvittavat lääkärin- ja muun terveydenhuollon palvelut. Lisäksi varmistetaan asiakkaalle kuuluvien etuuksien saanti. Asiakkaat saavat tarvittaessa myös sosiaalityön ammattihenkilöiden palveluita.

Hoitotarvikkeiden osalta asiakkaita koskevat samat menettelyt kuin muitakin kuntalaisia, mikäli hän täyttää Soiten kulloinkin vahvistamat ohjeet hoitovälinejakelua koskien.

Asuinhuoneiston vuokraamisesta laaditaan huoneenvuokralain mukainen vuokrasopimus palveluntuottajan ja asumispalveluyksikössä asuvan asiakkaan kesken. Asiakkaalta perittävä vuokra ei saa ylittää paikkakunnan/asuinalueen vastaavan asuinrakennuksen keskimääräistä vuokratasoa. Asiakkaalta peritään ateriamaksua ainoastaan niiltä päiviltä, joina hän on läsnä. Yksiköllä on oltava aterialuokittainen hinnoittelu. Palveluntuottaja voi periä asiakkaalta ainoastaan tosiasiallisesti toteutuneet ateriat.

Palvelun tuottaja ei voi periä asiakkailta muita kiinteitä, hoitoon liittyviä palvelumaksuja.

Asiakkaan sosiaali- ja terveystilapalvelut järjestetään Soiten sosiaali- ja terveystilapalveluissa, ellei toisin sovita. Lääkäripalvelujen osalta tuottaja on yhteydessä asiakkaan terveysasemalle ja sopii yhteistyöstä lääkäripalvelujen järjestämisestä.

Kustannusvastuut on esitetty seuraavassa taulukossa.

		Vastuutaho			Lisätietoa
		T	Tu	A	
Kustannuserät/ <u>yleistilat</u>	vuokrakustannus		X		asukkaan osuus yleisten tilojen kustannuksista
	sähkö		X		
	lämpö		X		
	vesi		X		
	jätehuolto		X		
	vakuutukset		X		
	ulkoalueet		X		
	laitteet ja kalusteet		X		
	verhot, matot		X		
	päivä- ja aikakauslehdet		X		
	puhtaana-/kunnossapito		X		
Kustannuserät/ <u>yksityistilat</u>	vuokrakustannus			X	jyvitettynä huonekohtaisesti
	puhtaana-/kunnossapito		X		
	sähkö		X		

	vesi		X		
	jätehuolto		X		
	vakuutukset		X		
	tavanomaiset, ei hoidonkannalta välttämättömät kalusteet			X	asukas tuo omansa
	verhot, matot			X	asukas tuo omansa
	irtaimisto		X		
	vuodevaatteet			X	asukas tuo omansa
Tuotantohyödykkeet	elintarvikkeet		X		
	- asukkaan kustannukset			X	tuottaja laskuttaa aterioista aiheutuvat kustannukset asukkaalta
	siivous-, pesu- ja puhdistusaineet		X		
	wc- ja käsipyyhepaperit		X		
	hoito- ja hygieniatarvikkeet		X		
	vaipat	X			perustuu Soiten ohjeeseen hoitotarvikejakelusta
	lääkkeet, henkilökohtaiset hoito- ja hygieniatarvikkeet			X	poikkeuksena kosketuseristyshoito, neuvoteltava erikseen
	hoivatapahtumiin tarvittavat apuvälineet		X		
	turvajärjestelmät		X		
Henkilöstö	rekrytointi		X		
	työnjohto		X		
	työntekijät		X		
	varahenkilöstö		X		
	toimistotyöntekijät kuten palkanlaskenta ja laskutus		X		
	palkat ja sosiaali- vakuutusmaksut		X		
	vastuuvakuutukset		X		
	koulutus		X		
	terveydenhuolto		X		
	työvaatteet		X		
IT-laitteet ja ohjelmistot	puhelin, fax ja modeemi		X		
	atk-laitteet ja -ohjelmistot		X		
	kulunvalvonta, hoitajakutsujärjestelmä		X		
	käyttökoulutus		X		

Palvelukokonaisuuden tulee sisältää edellä esitetyn lisäksi seuraavat palvelut ja palvelut tulee toteuttaa seuraavan kuvauksen mukaisesti:

5. Asiakas-, kuntoutus- tai hoitosuunnitelmaan perustuva yksilöllinen kuntoutuminen

Asiakkaan saamat palvelut ja tuki määritellään henkilökohtaisessa asiakas-, kuntoutus- ja hoitosuunnitelmassa. Se laaditaan yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaistensa kanssa, Soiten päihdepalveluiden ja toimintayksikön edustajien yhteistyönä.

Toimintayksikön tehtävänä on huolehtia siitä, että asiakas saa hänelle asiakas-, kuntoutus- tai hoitosuunnitelmassa määritellyt palvelut ja tuen joustavasti ja kuntoutuslähtöisesti. Lisäksi palveluntuottajan on toimitettava kolmen kuukauden välein yhteenveto asiakkaan suunnitelman toteutumisesta palvelun tilaajalle.

Henkilökunnan on huolehdittava siitä, että jokapäiväisissä toiminnoissa jokaisen asiakkaan perustarpeet täytetään. Asiakkaan hoidossa ja kohtelussa on noudatettava ihmisarvoisen asiakkuuden eettisiä periaatteita, joita ovat itsemääräämisoikeus, voimavaralähtöisyys, oikeudenmukaisuus, osallisuus, yksilöllisyys ja turvallisuus. Toimintayksikön on huolehdittava myös siitä, että hoito-, kuntoutus - ja asiakassuunnitelmaa tarkistetaan tarpeen mukaan.

Päihdeasiakkaiden kuntoutuksen pitää olla riittävää, tarkoituksenmukaista, monimuotoista ja yksilöllisesti suunniteltua ja edistää kuntoutujan siirtymistä ympärivuorokautisesta asumispalvelusta itsenäisempiin asumisen muotoihin.

Kuntoutusmenetelmien tulee perustua laajaan käytännön kokemukseen tai tieteelliseen näyttöön ja niiden tulee täyttää myös eettiset kriteerit.

Hyvän palvelun tulee perustua kattavaan ja säännölliseen asiakkaan palvelutarpeen arviointiin, kirjalliseen asiakkaan ja tarvittaessa omaisten kanssa laadittuun asiakas -, kuntoutus- ja hoitosuunnitelmaan sekä asiakkaan toimintakykyä edistävään työotteeseen, hänen hyvään kohteluunsa ja perustarpeistaan huolehtimiseen. Asukasta autetaan päivittäisissä toiminnoissa riittävästi, jäljellä olevaa toimintakykyä tukien ja edistään. Avun tarve määritellään yhteistoiminnassa asukkaan kanssa. Asukkaan tilan muutoksia seurataan säännöllisesti ja muutokset huomioidaan kuntoutuksen toteuttamisessa.

Palveluntuottaja sitoutuu tuottamaan laadullisesti hyvää sosiaalihuoltoa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain mukaisesti. Asiakas -, kuntoutus- ja hoitosuunnitelman ajantasaisuus tarkistetaan ja arvioidaan palveluntuottajan toimesta säännöllisesti, kuitenkin vähintään kerran vuodessa ja aina tarvittaessa. Suunnitelma tulee antaa asiakkaalle kirjallisena.

Asiakkaalle on nimetty omaohjaaja heti asiakkaan saapuessa yksikköön ja asiakas sekä omainen/läheinen ovat tietoisia kuka omaohjaaja on. Omaisilla/läheisillä on mahdollisuus tavata asiakkaalle nimettyä työntekijää säännöllisesti ja osallistua läheistensä kuntoutukseen, mikäli asiakas niin haluaa.

Asiakkaan päivittäistä palvelua ohjaavassa asiakas -, kuntoutus ja hoitosuunnitelmassa on maininta siitä, miten asiakkaan raha-asiat hoidetaan. Jos yksikössä säilytetään asiakkaiden rahaa, jokaisen asiakkaan rahankäytöstä on pidettävä kirjanpitoa. Rahat ja niitä koskeva kirjanpito on säilytettävä lukitussa kaapissa. Henkilölle voidaan maistraatissa tai tuomioistuimessa määrätä edunvalvoja, jos edunvalvojan määräämisen edellytykset täyttyvät. Palveluntuottaja huolehtii asiakkaan asioidenhoitajan kanssa siitä, että asiakas saa hänelle kuuluvat julkiset etuudet (esim. Kela).

Asukkaan tulee saada kaikki tarvitsemansa perushygieniapalvelut palveluntuottajan toimesta. Suuhygieniä ja ihon hoito kuuluvat palveluun. Palveluntuottaja huolehtii yhdessä asiakkaan kanssa siitä, että asiakkaan kodin päivittäinen siisteys, tarpeellinen liina- ja vaatehuolto toteutuvat.

6. Ateriat

Asiakkaille järjestetään päivittäinen ruokailu ateriarytmillä, jolla turvataan riittävä nesteiden ja ravinnonsaanti. Erityisruokavaliot järjestetään niitä tarvitseville asiakkaille. Aterioihin mahdollisesti liittyvistä asiakkaan erityistoiveiden huomioimisesta tuottaja ja asiakas voivat sopia erikseen ja tuottaja voi laskuttaa tästä asiakasta sopimuksen mukaan. Ravintopäivän tulee sisältää vähintään aamupalan, lounaan, iltapäiväkahvin, päivällisen ja iltapalan. Energiatiheää ruokavaliota noudattavalle asiakkaalle kuuluu lisäksi aamupäivän välipala. Lounasateria on ateria, jolla tyydytetään n. 1/3 päivittäisestä energian saannista. Asiakkaiden yöpaasto ei voi olla yli 11 tunnin mittainen. Asiakasta avustetaan ruokailussa tarvittaessa. Asiakkaiden ravitsemusta ja painoa seurataan säännöllisesti ja poikkeamiin puututaan.

7. Toimintakykyä ylläpitävät palvelut

Palvelu ylläpitää ja edistää asiakkaan toimintakykyä, palvelu tuotetaan kuntouttavalla työotteella. Asiakkaille järjestetään kuntouttavaa ja virikkeellistä toimintaa. Palveluntuottaja luo ympäristön, joka mahdollistaa virkistyksen sekä sosiaalisista, psyykkisistä ja hengellisistä tarpeista huolehtimisen ja tukee asukasta suuntautumaan yksikön ulkopuolisiin, kaikille kuntalaisille tarkoitettujen palvelujen piiriin. Yksikön asukkaille on järjestettävä mahdollisuus osallistua säännöllisesti yksikön ulkopuoliseen toimintaan. Toiminta on yksilöllisesti suunniteltua ja tavoitteellista, esimerkiksi työtoimintaa, päivätoimintaa, kaikille kuntalaisille avointa harrastustoimintaa tai vertaisryhmätoimintaa. Asukas ja tarvittaessa asukkaan omainen osallistuu toimintakykyä ylläpitävien palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen. Asiakkaille järjestetään kuntouttavaa ja virikkeellistä toimintaa. Palveluyksikön on järjestettävä omaa säännöllistä viikoittaista toimintaa, johon jokainen asukas voi osallistua. Asiakkaan yksilölliset mielenkiinnon kohteet ja toiveensa otetaan huomioon. Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua palveluyksikön päivittäisiin askareisiin. Asiakkaalla on halutessaan mahdollisuus ulkoilla päivittäin. Ulkoilu on toteutettava turvallisesti.

Palveluntuottaja vastaa kuljetusjärjestelyistä ja tarvittaessa järjestää saattajan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin.

Palveluntuottajalla tulee olla toiminnan kannalta asianmukaiset apuvälineet. Apuvälinepalvelut ovat lääkinnällistä kuntoutusta silloin kun apuvälineenluovutuksena tarkoituksena on tukea, ylläpitää tai parantaa ihmisen toimintakykyä jokapäiväisissä toiminnoissa taikka ehkäistä toimintakyvyn heikentymistä. Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineitä ovat apuvälineiden saatavuusperusteiden mukaisesti asiakkaan tarvitsemat yksilölliset ja henkilökohtaiseen käyttöön tulevat apuvälineet. Ne myönnetään lääketieteellisin perustein fysioterapeutin tekemän apuvälinearvioinnin jälkeen. Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet myöntää ja kustantaa Soiten alueellinen apuvälineyksikkö. Palveluntuottaja vastaa sellaisten apuvälineiden kustannuksista, joiden käytön tavoitteena on henkilökunnan ergonomian ja työturvallisuuden turvaaminen ja apuvälineen käyttämisestä vastaa pääasiassa henkilökunta.

Asiakkaat käyttävät ensisijaisesti julkisia terveyden- ja sairaanhoidon palveluja. Palvelujen tarve kirjataan asiakas -, kuntoutus- ja hoitosuunnitelmaan, jolloin sovitaan palveluntuottajan palveluun mahdollisesti sisältyvästä lääkäripalvelusta.

Asiakkaiden terveydentilaa on seurattava jatkuvasti, suunnitelmallisesti ja säännöllisesti. Asiakkaan hoito- ja asiakassuunnitelmaan kirjataan tiedot pitkäaikaissairauksista. Lääkäri vastaa lääkkeiden määräämisestä ja lääkemääräysten oikeellisuudesta. Päihdekuntoutujien säännöllisistä laboratorioseurannoista huolehditaan.

Yksikön lääkehoito on järjestettävä asukkaiden tarpeen mukaisesti. Toimintayksiköllä on oltava THL:n Turvallinen lääkehoito: Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa 14/2015 - mukainen lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoitosuunnitelmassa määritellään eri henkilöstöryhmien vastuut ja oikeudet lääkehoidon antamisessa. Lääkehoitosuunnitelman liitteenä pitää olla yksikön työntekijöille myönnetyt lääkkeenantoluvat. Lääkkeet on säilytettävä lukittavissa, vaikeasti murrettavissa kaapeissa ja tilassa, jonka ovi voidaan lukita. Myös lääkkeiden mahdollisesta kylmäsäilytyksestä on huolehdittava. Lääkekaapin avain annetaan lääkehuollosta henkilökohtaisesti vastaavalle ja se on vain niiden käytössä, jotka saavat jakaa lääkkeitä. Toimintayksikössä on seurattava lääkkeiden kulutusta.

Pitkäaikaisten sairauksien säännölliseen hoitoon kuuluvat muut toimenpiteet (insuliinipistokset, verensokerimittaukset, INR, ym.) Toimintayksikössä täytyy olla päivittäisissä elämisen toiminnoissa tarvittavat kalusteet ja apuvälineet (esim. hoitosänky, potilasnosturi) sekä perussairaanhoidossa tarvittavat tavanomaiset hoitovälineet (mm. stetoskooppi, verenpainemittari, verensokerimittari, vaaka).

Sairaudenhoitoon tarvittavat lääkkeet asukas kustantaa itse.

8. Tilat

Palvelu tuotetaan palveluntuottajan omistamissa tai vuokraamissa tiloissa. Asiakas maksaa asuntonsa vuokran suoraan palveluntuottajalle. Toimintayksikön tilojen tulee olla aluehallintoviranomaisen hyväksymät. Tilojen tulee tukea asiakkaan kunnan mukaista sosiaalista kanssakäymistä. Tilojen tulee olla turvallisia, soveltuvia liikuntarajoitteisille ja apuvälineitä käyttäville henkilöille.

Asukashuoneiden tulee olla yhden hengen huoneita, uusissa ja peruskorjatuissa yksiköissä jokaisella asukkaalla tulee olla oma WC ja suihku. Vain asukkaan toivomuksesta voidaan käyttää kahden hengen huonetta (esim. pariskunta). Yhteisasumisen tulee perustua molempien asiakkaiden hyväksymiseen tai hoidon järjestämiseen molempia asiakkaita tyydyttävällä tavalla. Huoneiden koon tulee täyttää aluehallintoviranomaisten asettamat edellytykset. Asiakkaiden käytössä tulee olla yhteiset oleskelu- ja ruokailutilat. Tiloissa tulee toteutua asiakkaiden yksilöllisyys ja yhteisöllisyys. Asiakkaan huoneen tulee olla lukittavissa sisältäpäin, kuitenkin siten että henkilökunnalla on nopea pääsy myös lukittuun huoneeseen vaaratilanteessa. Tehostetussa palveluasumisessa ulko-ovissa tulee olla asiakkaan poistumista ilmaiseva kulunvalvonta- ja hälytysjärjestelmä tai asukkaan poistuminen on muutoin todettavissa.

Pääsääntöisesti asiakas vastaa itse asuntonsa/asuinhuoneensa kalustamisesta, käyttövaatteiden hankinnasta sekä henkilökohtaisista hygieniatarvikkeista. Mikäli asiakas tarvitsee hoitosängyn, sen hankkii ja kustannuksista vastaa palveluntuottaja.

Asumisyksikössä tulee olla laadittuna riskienkartoitus sekä kirjallinen pelastus ja turvallisuussuunnitelma. Tilojen, laitteiden ja koneiden ylläpidosta ja huollosta on kunnossapito- ja hygieniasuunnitelmat. Vastuuhenkilöt on nimetty. Vaarallisille aineille on lukittavat säilytystilat. Palveluntuottajan tulee huolehtia alalla tavanomaisten vakuutusten voimassaolosta. Toimintayksikön henkilökunnan ensiapuvalmiuksien on oltava ajan tasalla.

9. Henkilöstön koulutus ja työkokemus

Henkilöstöllä on oltava aluehallintoviranomaisen edellyttämä koulutus ja kokemus. Toimintayksikön vastuuhenkilöltä edellytetään kelpoisuuslain 10 § 4 momentin mukaisesti päihdetyöhön soveltuvaa korkeakoulututkintoa, alan tuntemusta sekä riittävää johtamistaitoa. Riittävä johtamistaito edellyttää joko tutkintoon sisältyvää tai sen lisäksi suoritettua johtamiskoulutusta tai vähintään vuoden käytännön kokemusta vastaavista tehtävistä. Vastuuhenkilön on oltava työssä toimintayksikössä. Ammatillisen asiakastyötä tekevän henkilöstön tehtävissä edellytyksenä on kelpoisuuslain 11 §:n mukaisesti tehtävään soveltuva ammattitutkinto (lähihoitaja, mielenterveyshoitaja).

Tehostetussa palveluasumisessa henkilöstöä on oltava kuntoutujien tarpeen mukaan vähintään 0,4-0,8 ammattitutkinnon omaavaa työntekijää kuntoutujaa kohti (STM Suositus 2007). Asiakastyön lisäksi yksikössä on oltava henkilökuntaa siivoukseen, ruokahuoltoon ja muihin tukitehtäviin noin 0,1 - 0,15 henkilön työpanos asukasta kohden. Jos yksikössä on päiväasiakkaita, nämä lasketaan asukasmitoitukseen (kokopäiväasiakas yhdeksi (1) ja puolipäiväasiakas puoleksi (1/2) asukkaaksi). Sairaanhoitaja on paikalla asiakkaiden käytettävissä arkipäivisin. Jokaisessa työvuorossa on nimetty vähintään toisen asteen sosiaali- ja/tai terveydenhuollon tutkinnon omaava, työvuoron vastuuhoitaja, jolla on mm. lääkehoitovastuu.

Palveluasumisessa mitoitus on minimissään 0,3 hoitajaa asukasta kohden. Jos yksikössä on päiväasiakkaita, nämä lasketaan asukasmitoitukseen (kokopäiväinen asiakas yhdeksi (1) ja puolipäiväinen asiakas puoleksi (1/2) asukkaaksi).

Yksikössä työskentelevien työntekijöiden yhteenlaskettu työpanos muutetaan laskennalliseksi kokoaikaiseksi työpanokseksi, esimerkiksi $2 \times 50 \% \text{ työaika} = 100 \% \text{ työaika} = 1$ kokoaikainen työntekijä. Toimintayksikön palvelujen vastuuhenkilö lasketaan henkilöstömitoitukseen sillä osuudella, minkä verran hän tekee hoitotyötä (maks. 50 %). Kuntoutus-, terapia- ja muu kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö luetaan henkilöstömitoitukseen heidän hoitoon osallistuvan työpanoksensa verran. Henkilöstömitoitus tarkoittaa todellista mitoitusta, jossa poissaolevat on korvattu sijaisilla. Henkilökuntamäärän ja henkilökunnan koulutustason tulee toteutua koko sopimuskauden ajan. Tehostetussa palveluasumisessa tarvittava hoito turvataan kaikkina vuorokauden aikoina. Sijaisilla tulee olla Valviran edellyttämä riittävä sosiaali- ja/terveysalan koulutus.

Henkilökunnan osaamisen tulee olla asiakkaiden erityispiirteiden ja hoidon tarpeen edellyttämällä tasolla. Palveluyksikön henkilökunnan on kyettävä yhteistyöhön asiakkaan, hänen omaisten/läheisten sekä muiden asiakkaalle oleellisten yhteistyötahojen kanssa. Henkilöstön osaamista ja ammattitaitoa sekä työssä jaksamista vahvistetaan ja

ylläpidetään koulutuksen, työohjauksen sekä työyhteisön kehittämisen avulla. Palvelun tuottaja huolehtii henkilökunnan riittävästä koulutuksesta ja osaamisesta. Henkilöstöllä on hyvä suomen kielen taito. Ruotsinkielisen asiakkaan on halutessaan saatava kuntoutusta omalla äidinkielellään. Tämä huomioidaan asukkaiden sijoittumisessa palveluihin ja varmistetaan palveluntuottajalta.

Yksikön johto/työntekijät ovat perehtyneet oman toimialansa lainsäädäntöön ja palvelu täyttää laissa ja asetuksissa asetetut vaatimukset. Yksikköön tulevat uudet työntekijät perehdytetään työhön ja yksikössä on kirjallinen perehdyttämissuunnitelma.

Yksikössä huolehditaan alaa koskevien työturvallisuussäännösten noudattamisesta ja voimassaolevan työehtosopimuksen määräysten huomioon ottamisesta sekä niiden asianmukaisesta valvonnasta.

10. Turvallisuus

Tehostetussa palveluasumisessa henkilökunta on paikalla 24 tuntia vuorokaudessa. Asiakas saa halutessaan aina yhteyden henkilökuntaan vuorokauden ajasta riippumatta joko turvajärjestelmän avulla tai henkilökohtaisesti. Palveluasumisessa ja tuetussa asumisessa henkilökunta on paikalla yksikön luonteesta (asiakkaiden tarpeet) riippuen päiväaikaan tai päivä ja ilta-aikaan. Henkilökunnan työvuorot on ennalta suunniteltuja, ne tukevat asukkaiden arjessa selviytymistä ja henkilökunnan läsnäoloajat ovat asukkaiden tiedossa.

Palveluyksiköllä on pelastusviranomaisten hyväksymä pelastussuunnitelma ja turvallisuusselvitys. Palveluyksiköllä on turvallisuussuunnitelma, joka perustuu pelastustoimen lainsäädäntöön (561/1999) ja lisäksi siinä on kartoitettu sisäisten ja ulkoisten uhkien vaaratilanteet. Erityistä huomiota on kiinnitettävä tapaturmien ehkäisyyn sekä tupakoinnista aiheutuviin riskeihin. Piha-alueiden tulee olla turvallisia ja kulkureittien esteettömiä. Riskikartoitukset tehdään säännöllisesti ja korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan. Asiakkaalle sattuneet tapaturmat ja läheltä piti tilanteet dokumentoidaan, niistä ja korjaavista toimenpiteistä raportoidaan palvelun ostajalle.

Kameravalvonta on sallittua vain, jos se täyttää lainsäädännön vaatimukset.

11. Laadunhallinta

Toimintayksikön tehtävänä on huolehtia asiakkaiden itsemääräämisoikeuden säilyttämisestä, oikeudenmukaisuudesta ja hyvästä kohtelusta sekä taata yksilöllisyys ja turvallisuus. Vastuu tästä on sekä palvelun tuottajalla että toimintayksikön vastaavalla johtajalla. Palveluyksikön on huolehdittava siitä, että jokaisen asiakkaan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon ja niihin vastataan. Toimintayksikön arvot ja toimintaperiaatteet on määriteltä. Johtamisen vastuut ja valtuudet on kirjallisesti määriteltä. Asiakaspalautetta kerätään ja se dokumentoidaan. Palautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Palaute raportoidaan tilaajalle toimintakertomuksessa vuosittain. Toimintayksikössä arvioidaan säännöllisesti hoivan ja hoidon tarvetta sekä tavoitteita.

Palveluntuottaja on määritellyt ja dokumentoinut laatuvaatimuksensa ja keskeiset laatutavoitteensa. Palveluyksiköllä on kirjallinen lääkehoidonsuunnitelma (THL:n Turvallinen lääkehoito: Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa 14/2015) ja nimetty lääkehoidosta vastaava henkilö. Palveluyksikössä sovelletaan yleisesti hyväksytyjä hoitosuosituksia. Palveluyksikkö on laatinut kirjalliset toimintaohjeet äkillisiä sairaskohtauksia ja tapaturmia varten.

Palveluyksiköllä on lain yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) mukainen oma-valvontasuunnitelma. Uuden palvelun tuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma kuuden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta.

12. Asiakastietojen dokumentointi

Palveluntuottajalta edellytetään palveluun liittyvien asiakastietojen ja työsuoritteiden kirjaamista seuraavien ohjeiden mukaisesti:

- lainsäädännön edellyttämän palvelun kirjaaminen sekä asiakkaan kokonaistilanteen kirjaaminen kuntoutumisen kannalta
- asiakkaan palvelutarpeen seuraaminen ja yhteistyö Soiten asiakas- ja hoitosuunnitelman päivittämisessä (arviointi). Asiakkaan kuntoutumista mitataan / arvioidaan palveluntuottajalla käytössä olevilla mittareilla säännöllisesti sovituin väliajoin. Tulokset raportoidaan palvelunostajalle.

Palveluntuottaja kirjaa päivittäiseen kuntoutukseen liittyvät asiakastiedot omaan asiakastietojärjestelmäänsä. Asiakastiedot säilytetään lain edellyttämällä tavalla tietoturva huomioiden. Palveluntuottaja toteuttaa tarvittaessa ohjeistusta asiakkaiden oikeudesta tarkistaa tietonsa. Toimeksiantosopimuksen päättyessä palveluntuottaja toimittaa asiakastiedot Soitelle.

13. Palvelusetelin arvo ajalle 1.1. - 31.12.2019

Palvelusetelin arvosta annetaan päätös asiakkaalle.

1. Palvelusetelin arvo on 82,50 euroa vuorokaudessa.
  - henkilökunta paikalla 8 tuntia/päivä.
2. Palvelusetelin arvo on 97,90 euroa vuorokaudessa
  - henkilökunta paikalla aamu- ja iltavuorossa.
3. Palvelusetelin arvo on 118,50 euroa vuorokaudessa
  - henkilökunta paikalla ympäri vuorokauden.

14. Hintojen muutokset

Palveluasumisen vuorokausihinnat ovat voimassa kalenterivuoden. Tämän jälkeen mahdolliset seuraavaa vuotta koskevat uudet hinnat on toimitettava Soitelle edellisen vuoden elokuun loppuun mennessä. Hintoja voidaan korottaa vain palvelun yleistä kustannuskehitystä vastaavasti, korotus ei voi kuitenkaan ylittää yleistä kustannuskehitystä. Edellisestä poiketen hintojen alentaminen on aina mahdollista.

Mahdollisesta palvelun hinnanmuutoksesta tulee ilmoittaa asiakkaalle vähintään kolme kuukautta etukäteen.

15. Laskutus Soiten asukkaalta

Palveluntuottaja laskuttaa asukkaalta vuokran, ateriat, palvelusetelin omavastuuosuuden (setelin arvon ylimenevän osan vuorokausihinnasta) ja asukkaan mahdollisesti ostamista lisäpalveluista palveluntuottajan ja asukkaan keskinäisen sopimuksen mukaisesti.

Kuukausiraportilla palveluntuottaja toimittaa Soitelle asukkaan poissaolojen alkamis- ja päättymispäivät, kertoo asukkaan kuulumiset, kertoo asukkaalle asetettujen tavoitteiden savuttamisesta sekä asukkaan osallistumisesta järjestettyihin toimintoihin.

Jos kuntoutuminen keskeytyy muista kuin palveluntuottajasta tai palveluntuottajan alihankkijasta johtuvista syistä tilapäisesti koko kalenterikuukauden tilapäiset poissaolopäivät yhteenlaskettuna 7 vuorokauteen asti tilaaja maksaa palveluntuottajalle 100%:n korvauksen. Kuukauden seuraavilta yhteenlasketuilta 14 vuorokaudelta tilaaja maksaa tuottajalle 50%:n korvauksen ja 21 vrk:n yhteenlasketun poissaolon jälkeen asiakkaan poissaolopäivistä ei laskuteta tilaajaa. Keskeytykseen ei lasketa mukaan suunnitellut kuntoutumista tukevat kotilomat. Tilapäinen poissaolo tarkoittaa esimerkiksi sitä, että asiakas on hoidettavana esim. sairaalassa tai muussa hoitopaikassa tai on poistunut asumispaikastaan sopimatta ja poissaolon kesto on kokonaisia vuorokausia (klo 00.00 – 24.00). Asiakkaan omavastuuosuus muodostuu vuorokausikohtaisesti. Keskeytysten osalta tuottaja ei laskuta asukkaalta omavastuuosuutta.

Kuolemantapauksissa tai palvelun päättyessä muusta syystä tilaaja maksaa palveluntuottajalle palvelun vuorokausihinnan seuraavaan päivään.

Palveluntuottajan on toimitettava Soitelle seuraavat liitteet:

Voimassa oleva potilasvakuutus	☐
Voimassa olevan toiminnan vastuuvakuutus, joka kattaa kaikki palvelun tuottamisesta tilaajalle, kolmannelle osapuolelle tai tämän omaisuudella aiheutuneet vahingot	☐
Tarjoajalla on aluehallintoviraston (tai Valviran) myöntämä	☐

toimilupa tarjoamasta tehostetun palveluasumisen tuottamiseen	
Valviran määräyksen mukainen omavalvontasuunnitelma	☐
Tilajavastuulain (Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä) mukainen selvitys, jossa:	☐
Selvitys siitä, onko tuottaja merkitty ennakkoperintälain (1118/1996) mukaiseen ennakkoperintärekisteriin sekä arvonlisäverolain (1501/1993) mukaiseen arvonlisäverovelvollisen rekisteriin;	☐
Kaupparekisteriote tai kaupparekisteristä muutoin saadut kaupparekisteriotetta vastaavat tiedot;	☐
Todistus verojen maksamisesta tai verovelkatodistus taikka selvitys siitä, että verovelkaa koskeva maksusuunnitelma on tehty;	☐
Todistukset eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty;	☐
Selvitys työterveyshuollon järjestämisestä	☐
Selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä ehdoista; sekä	☐
Todistus siitä, että sopimuspuoli on ottanut tapaturmavakuutuslaissa tarkoitetun vakuutuksen.	☐
Pankin tai luottotietoyhtiön antama talous- ja luottokelpoisuusraportti, joka sisältää luokituksen (esim. Suomen Asiakastiedot Rating Alfa-raportti tai vastaava) (pyydetään tarvittaessa erikseen)	☐
YEL-vakuutustodistus	☐
Henkilöstöluettelo vakansseineen tai nimikkeineen sekä koulutustietoineen	☐
Ajantasainen lääkehoitosuunnitelma	☐
Palvelun hinnat	☐